

CREȘTEREA REZILIENȚEI COMUNITĂȚILOR LA POTENȚIALELE DEZASTRE NATURALE PRIN ASIGURAREA ACCESULUI LA RESURSE INFORMAȚIONALE

Normand LEVESQUE

**coordonator de programe Moldova – Polonia
Bibliothèques Sans Frontières**

Victoria VASILICA

ORCID 0000-0001-7366-9512

**coordonatoare management și dezvoltare
instituțională, ABRM**

Rezumat: Autorii evidențiază parteneriatul dintre Bibliothèques Sans Frontières și Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova, inclusiv colaborarea strânsă în cadrul proiectului „Reducerea vulnerabilității la riscurile de dezastre și consolidarea rezilienței socio-economice în Moldova”.

Cuvinte-cheie: resurse digitale, reziliența, riscuri la dezastre naturale, parteneriate, huburi ale rezilienței.

Abstract: The authors point out the partnership between Bibliothèques Sans Frontières and Association of Librarians of the Republic of Moldova, including close collaboration on the project “Reducing vulnerability to disaster risk and consolidation of socio-economic resilience in Moldova”.

Keywords: digital resources, resilience, natural disaster risks, partnerships, hubs of resilience.

Pandemia de COVID-19 și războiul crunt al Rusiei împotriva Ucrainei, în apropiere de hotarul cu Republica Moldova, au adus în uzul cetățenilor noștri cuvântul „reziliență”. S-ar părea că este un cuvânt cunoscut, dar rămâne a fi ceea ce ne caracterizează deja de ceva timp. Reziliența este interpretată la egal cu rezistența, dar definește, de fapt, etapa de recuperare a cetățenilor, procesele și organizațiile care facilitează acomodarea rapidă la situații nefavorabile și schimbări. În anul 2012, Uniunea Europeană (UE) a definit construirea rezilienței și drept o modalitate pe termen lung de stabilire a cauzelor crizelor, nu doar de înlăturare a consecințelor. Abordarea sistemică a rezilienței are loc prin adoptarea mai multor elemente constitutive: anticiparea crizelor prin evaluarea riscurilor, concentrarea pe prevenirea, pregătirea și îmbunătățirea răspunsului la criză. Republica Moldova este o țară preponderent agrară, iar degradarea mediului, schimbările climatice, poluarea apei și a aerului au

efecte semnificative asupra comunităților, dar și asupra afacerilor agricole ale micilor producători. Protecția mediului nu este percepută ca o prioritate, iar oportunitatea de a scoate în evidență avantajele unui mediu ambiant curat și în afara constrângerilor ecologice rămâne a fi domeniul educației ecologice a cetățenilor, prin informarea corectă și oportună și, desigur, prin campaniile de educare publică.

Bibliotecile, în calitatea lor de centre de informare, sprijină fiecare membru al comunității prin intermediul oferirii accesului la informații, programe, produse și servicii, stabilite în conformitate cu necesitățile de informare individuale. Începând cu anul 2022, Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova este într-un dialog deschis cu organizația *Bibliothèques Sans Frontières* (Biblioteci Fără Frontiere [BSF]), iar în acest context s-a semnat un memorandum de colaborare. Documentul prevede cooperarea în cadrul proiectului „Reducerea vulnerabilității la riscuri-

le de dezastre și consolidarea rezilienței socio-economice în Moldova”, implementat de consorțiul *STRIVE: ACTED, IMPACT* și *BSF*, care își propune să consolideze reziliența comunităților față de eventuale dezastre naturale (incendii, alunecări de teren, inundații etc.) și cele cauzate de om (discriminare, violență, inechitate socială etc.) din raionul Anenii Noi.

Bineînțeles că resursele informaționale și echipamentele la care va avea acces populația din raionul Anenii Noi vor fi puse la dispoziție prin intermediul huburilor rezilienței, care urmează a fi deschise în cadrul celor 10 localități, ceea ce reprezintă aproape 30% din numărul total de biblioteci din raion. Ele vor fi spații de informare și învățare deschise, accesibile, non-formale, dotate cu resurse informaționale și echipamente tehnice, unde se vor promova/furniza informații și se vor organiza activități, având ca scop creșterea coeziunii sociale și a incluziunii socio-economice la nivel local, iar bibliotecarii vor beneficia de activități educaționale pentru a-și consolida competențele profesionale (Fig. 1).

În cadrul parteneriatului cu *BSF*, *ABRM* intermediază legătura cu membrii săi din raionul Anenii Noi, susține dezvoltarea continuă a bibliotecilor și bibliotecarilor în demersul lor de a-și îmbunătăți competențele profesionale necesare, pentru a contribui la crearea unei societăți alfabetizate, informative, participative și incluzive.

Bibliothèque sans Frontières este o organizație neguvernamentală umanitară, creată în anul 2007 în Franța cu

**Libraries
Without Borders**
Bibliothèques Sans Frontières

scopul de a democratiza și nivela accesul la informație, educație și cultură prin intermediul bibliotecilor. Indiferent de locația bibliotecilor, *BSF* urmărește reinventarea lor și transformarea în spații sigure, incluzive, de creație, și accesibile pentru toate grupurile de utilizatori, indiferent de vârstă, etnie, sex, religie, naționalitate, limbă, statut social sau orice alt criteriu.

Organizația promovează accesul la

informație ca drept fundamental pentru fiecare membru al comunității, care se exprimă prin libertatea și competența de a accesa informații calitative cu ajutorul instrumentelor puse la dispoziție. Bibliotecile mobile ale *BSF*, dotate cu resurse digitale, jocuri de societate, rechizite, dispozitive mobile, abordează nevoile comunităților cu resurse mici, reducând inegalitatea accesului la informații. *BSF* activează în peste 50 de țări din întreaga lume, punând la dispoziție resurse informaționale în 25 de limbi, care influențează viețile a șase milioane de oameni.

Subiectele abordate în conținuturile digitale distribuite vin în sprijinul cetățenilor pentru a facilita procesul de educație, a îmbunătăți sănătatea și a dezvolta cetățenia activă. Parteneriatele organizației implică colaborări cu actori din sectorul public, privat și asociativ ceea ce oferă oportunități de sinergie, diversificare permanentă a resurselor informaționale și expertiză specializată pentru a aborda eficient și complex provocările și pentru a susține dezvoltarea durabilă a comunităților.

Instrumente de intervenție

Ideas Box

Ideas Box este un centru multimedia mobil, care oferă acces la resurse educaționale și culturale comunităților vulnerabile, inclusiv refugiaților și persoanelor strămutate din calea războaielor, aflate în tabere din întreaga lume, precum și comunităților defavorizate din țările în curs de dezvoltare.

Istoria *Ideas Box* începe în 2010, când, după un cutremur devastator cu magnitudinea de 7,0 grade pe scara Richter din insula Haiti, au fost create primele puncte de

informare în taberele unde zeci de mii de haitieni au fost nevoiți să locuiască. În acest context, organizația a observat importanța resurselor informaționale, a cărților și a jocurilor de societate care aveau impact terapeutic asupra copiilor. Ulterior, în colaborare cu designerul francez Philippe Starck și Agenția ONU pentru refugiați, a fost elaborată forma și aspectul bibliotecii mobile. *Ideas Box* este extrem de rezistentă, ușor de instalat și independentă din punct de vedere energetic.

Componența ei constă din 1 server digital, 1 generator electric, 25 de tablete și laptopuri, 6 camere HD, 1 ecran HD mare, jocuri de societate, rechizite, cărți etc. De obicei, fiecare cutie este personalizată pentru a satisface necesitățile informaționale ale fiecărei comunități.

Ideas Cub

În 2015, *BSF* a creat o bibliotecă digitală portabilă. Complet autonom și ușor transportabil, acest instrument inovator funcționează fără conexiune la internet și oferă acces la resurse chiar și în cele mai îndepărtate locații. *Ideas Cub* este un hotspot Wi Fi la care utilizatorii se pot conecta folosind un smartphone, tabletă sau computer, pentru a accesa mii de resurse educaționale.

Într-o bibliotecă sau școală din mediul rural, *Ideas Cub* oferă acces la tutoriale, documente în diferite formate. Pot fi abordate mii de resurse educaționale, selectate

cu grijă și adaptate nevoilor utilizatorilor: site-uri web, videoclipuri, documente PDF, platforme de învățare sau formare (*Wikipedia*, *Khan Academy*, *TEDtalks* etc.).

Din punct de vedere tehnic: *Ideas Box* emite semnal care poate ajunge până la 30 de metri; 40 de utilizatori se pot conecta simultan, utilizând un smartphone, tabletă sau computer; bateria permite până la 5 ore de autonomie și poate fi reîncărcată folosind energia alternativă.

Bibliotecile au un rol important în consolidarea rezilienței cetățenilor prin intermediul accesului la resurse educaționale, promovarea alfabetizării mediatică, financiare, electorale și a democrației active. Prin furnizarea accesului la resurse informaționale, bibliotecile nu doar îmbogățesc cunoștințele cetățenilor, dar și contribuie la pregătirea și adaptarea acestora la schimbările climatice și la gestionarea impactului dezastrelor naturale.